ל) יבמות מו: מו:, ל) [בכת"י נוסף: לה], ג) [בכתב יד: שאשחררך, וכנדל"ל],

ד) ובכת"י: מתקיף לה רב ל) [פכנו *. מתקיף כם יכב אושעיא אלא מעתה הנותן וכו׳ שאגרשיך ה"יג לר' יוחנן. ותיבות

"אינה מקודשת" ליתא. ה) נדרים ל., ו) [בנדרים: הושעיא. ועיין ריטב"א ושלנ"ל],

ו ומוספתה פ"ב דמרומות .. נעושפענט פ"ב דתרומות ה"ו], **ח**) יבמות לג:, ט) [ר"ת אמר ר' אלעזר. וכ"ה ברש"ל

וובדפו"ר ר' אליעזרו. ועי׳ שבת

(הכושה לל מהשת). דעי שכנו כד:], י) [כ"ל דתנן], ל) [כ"ל דתנן], ל) יבמות כג: והתם מחשיב נמי אמוראי וגם ר"

עקיבא [גיטין יג: מב: ב"מ לג: ב"ב עט: קכו: קלא. קמא:

הנות. מ) ובדפו"ר: כדנמי.

ובדפו"ז כמוב: כא מטוברת].

יבל פריין כנווב. יהון נושובונים, ע) [יבמות מט ע"ב], פ) [ושם ד"ה מי לא], ל) [ויקרא יט, טו],

ק) [סנהדרין שס], ד) [לקמן סח ע"א], ש) [ושם ד"ה במילתא], ש) [נמדבר טו, יד],

ל) [נדל"ל לרבנן, או רבנן [ס"ל]
אין, ב) [כתובות יג ע"א],
ג) [יתכן דחסר כאן כל שבידו

ורו], כנ) [בינטרי נדל"ל כדגמרינן], כ) נה, כא], ס) [במ

בור א מייי פי"ג מהלי איסורי ביאה הלכה ו ז זז סמג לאוין קטז טוש"ע י"ד סימן

רסח סעיף ב ג: מז ב טוש"ע אה"ע סי' מ סעיף ז:

בד מיי׳ פ״ן מהל׳ אישות הלכה יד סמג עשין מח טוש"ע שם [עי' מ"מ וכ"מ]: בום ה מיי פ"ה מהלי תרומות הלכה ט טוש"ע י"ד סי׳ שלא סעיף נה:

תורה אור השלם

 מִשְׁפַּט אֶחָד יִהְיֶה לְכֶם
בַּגַר בְּאָזְרָח יִהְיֶה כִּי אֲנִי יְיָ ייקרא כד כר. ויקרא כד כר בֶּלְנִיּכֶם: ייִקְיָה כּוֹ כּבְ 2. הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְּחְרֵהוּ יוֹם עַנּוֹת אֶדֶם נַפְשׁוֹ הֲלְכֹּף ים בבורר אָן בּ בְּבְּטוּ הָּלְבּן רַאִּעוֹ הָלְוָה תִּקְרָא צוֹם וְיוֹם יַצִּיעַ הֲלָוָה תִּקְרָא צוֹם וְיוֹם ישעיהו נח ה רצון ליי:

תום' ר"י הזקן משפט כתיב ביה. דכתיב [ויקרא כד, כב] משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח. שיודיעוהו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות הלכך לאו בידו הוא. אלא מעתה. איכא מאן דדייק דעבד הלקוח . כשטבל לשם עבדות כדאיתא בפרק החולץ [יבמות מז, ב, עיי״ש] כך אין צריך ג׳ לטבילתו, והיינו דשניא ליה משום דהשתא דעת אחרת. יהר״ם ז״ל כתב בקדושה פי״ג [הי"ב] דצריך ג'. ואיכא מאן דמפרש דגבי עובד כוכבים ו מפוש דגבי עובו כוכבים לאו בידו דמזדקק ליה ג', אבל ה(י)כא גבי ישראל שרוצה לשחרר שפחתו ודאי מזדקקי ליה ג' ובידו הוא. והעיקר דהכי פירושא גבי גר שצריך ג' שיודיעוהו מצות קלות וחמורות מאן יימר שימצא ת"ח ראויים להודיע, . אכל גכי עבד הלקוח מישראל צריכים חכמים ודאי ימצא ובידו הוא, שכל אדם ילך שם שני ליה דהשתא דעת אחרת, ולזה כיון ר״ש במ״ש למעלה. כתב ר״ש ה״ג מעיקרא בהמה הכא דעת אחרת. ע"כ. כלומר לא שייך הכא ג' מחוסר מעשה שכשנשתחררה היא בריה אחרת שאין לה שום דמיוז ועכשיו עם מה שהאשה אותה בריה שהיא קודם הגט היא לאחר שגרשה ה"נ דהוו קדושי. אין בידו לקדשה. דהא ברשות עצמה היא הואיל וגרשה ושמא לא תתרצה בקדושין אחר שגרשה, כי אמרינן כל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי במה שצריך דעת אחרת, אי חשבת מה שבידו לעשות וושבון כוו שבידו לעשות כאילו נעשה, לא תחשוב רצויה אלא כמו שהיא עתה, שמא* אלו נעשה לא היתה מפני שאינו שוה כלום והני קדושי כדהשתא הוא דיינינן שטת התלמוד דמותיב ומשני תירוץ שאינו מספיק אלא לאותה קושיא ומטעי התלמוד כדי שיקשה ובתר הכי מקשה ומשני, ובסוף משני תירוץ שהוא מספיק לכל הקושיות. . תפשוט. הואיל דאמרת דמפני

שאין בידו לקדשה משיגרשנה

[לא] הוי קדושי השתא.

דלמא. פיר"ש משום הכי

בריך שלשה משפט כתיב ביה כדין. נראה דוקא נקבלת מלות המלות וראיה מההיא דיבמות (דף מה:(ש) דקאמר התם ההוא דהוו קרי ליה בר ארמאי פירוש משום דמל ולא טבל אמר ריב"ל מי לא טבל

לקריו כלומר וכי לא ראה קרי מימיו דלריך לטבול א״כ משמע מדנפיק בטבילת קריו משמע דלא בעינן שלשה ב ומיהו קשה מהא דאמר (שם לף מו:) דמושיבין אותה במים עד לוארה ושני תלמידי חכמים יושבים מבחוץ ומודיעין לה מקלת מלות קלות ומקלת חמורות ופריך והא בעינן שלשה ומשני תני שלשה אלמא משמע דלטבילה נמי בעינן שלשה ויש לומר דודאי למצוה בעינן שלשהג אבל לא לעכב אי נמי י"ל דהא דבעי שלשה היינו טעמא משום קבלת מצות™ וא״ת משום קבלת מלות נמי אמאי בעינן שלשה והרי הודאות והלואות דכתיב בהן משפטט ואפ״ה אמרינן בסנהדרין (דף ג.) דדן אפילו יחידי ויש לומר דיש לנו להשוותן לגזילות וחבלות דלעולם בעי שלשה ? דכל היכא דאיכא לאקושי לקולא ולחומרא לחומרא מקשינן יו וא״ת א״כ ליבעי מומחין כמו גזילות וחבלות ויש לומר דשליחותייהו עבדינן כדאמרינן בגיטיןה (דף פח:שׂ) עוד אמר הר"ר נתנאל דבגר כתיב לדורותיכם ים דמשמע בכל ענין אע"ג שאינן מומחין דעל כרחך השתא ליכא מומחין שהרי אין סמוכין ולדורותיכם משמע לדורות עולם י: אלא מעתה הנותן פרומה לשפחתו בו'. תימה אמאי לא משניי נמי הכא מי יימר דמזדקקי לה תלחא כדמשני לעיל וא״כ אינו בידו וי״ל

דקוגיא זו אתיא כמ"ד ביבמות (דף מו:) עבד אין חייב בקבלת מלות לאחר שחרור לפי שהיה חייב קודם שחרור במלות אשה" א"כ בשעת קניינו היו מטבילין אותו כדי לקבל המצות וטבילה דלאחר שחרור היינו טבילת גר וההיא לא בעי שלשה: נהי דבידו לגרשה בידו לקדשה.

ה״ה נמי דמלי לשנויי לעיל הכי: ואמר רבי חנינא לא שנו אלא

שאין אשתו מעוברת. פי׳ בקונטרס דאיירי אליבא דר״א בן יעקב דאילו אי רבנן אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וא"כ אפילו מעוברת לאו כלום הוא וא"ת מנ"ל לרבי חנינא דאיירי כשאין אשתו מעוברת ורבי אליעזר בן יעקב היא ודלמא איירי אף כשאשתו מעוברת ורבנן היא וא"כ אמאי קאמר לא שנו וי"ל משום דבכולה ברייתא דבסמוך הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר כו׳ דקתני רבי מאיר אומר מקודשת (ה) ולה תני בהדייהו זו אם ילדה אשתך נקבה כו' אלמא קסבר דאפילו ר' מאיר מודה דאינה מקודשת היכא דאמר ליה אם ילדה אשתך נקבה ורבי

מאיר ורבי אליעזר אמרו דבר אחד כדאמר לקמן ולפיכך אתא רבי חנינא לפרש דלא אמר רבי אליעזר בן יעקב אלא כשאין אשתו מעוברת וכו' כדפרי' דהא רבי אליעזר בן יעקב מודה היכא דאמר לו אם ילדה אשחך נקבה לאו כלום הוא ונראה דאט"ג דהלכה כרבי אליעור בן יעקב בעלמא דקב ונקי הוא הכא לית הלכתא כוותיה ולאו ככולהו תנאי דאמרי אדם מקנה

דשלב"ל דהא פליגי בב"מ (דף סו:) רב נחמן ורב הונא במוכר פירות דקל לחבירו רב הונא אמר עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו משבאו לעולם אין יכול לחזור בו (כ) ואדם מקנה דבר שלא בא לעולם ורב נחמן אמר אפילו באו לעולם יכול לחזור בו דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וזה מכרן קודם שבאו לעולם והלכה כרב נחמן בדינים וא"כ אין הלכה כר"א בן יעקב:

לריך שלשה. ישראלים שנזקקין לו להטבילו ולהודיעו מקצת מצות קלות הוא דבעינן ג' אבל בטבילה בחד סגיא״ אם כבר קיבל עליו

יגר אצריך שלשה מ"מ ימשפט כתיב ביה ימשפט ליגר מצריך בדין מי יימר דמזדקקו ליה הני תלתא מתקיף לה ר' אבא בר ממל אלא מעתה הנותן פרומה לשפחתו ואמרי הרי את מקודשת לי לאחר שאשתחרריך ה"נ דהוו קידושין הכי השתא התם מעיקרא בהמה השתא דעת אחרת יואלא הא דאמר ר' אושעיא יהנותן פרומה לאשתו ואמר לה הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשיך אינה מקודשת ה"נ לר' יוחנן דהוו קירושין נהי דבירו לגרשה בידו לקדשה תפשום יידבעי רב יאושעיא יהנותן שתי פרוטות לאשה באחת אמר לה התקדשי לי היום ובאחת אמר לה התקדשי לי לאחר שאגרשיך תפשום מינה דלא הוו קידושין ידלמא כי היכי דתפסי קידושין השתא תפסי נמי לאחר כן תניא כותיה דרבי יוחנן "אין תורמין מן התלוש על המחובר ואם תרם אין תרומתו תרומה כיצד אמר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת פירות ערוגה זו מחוברת יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושין לא אמר כלום האבל אמר לכשיתלשו ונתלשו דבריו קיימין ⊕יתר על כן א"ר אליעזר בן יעקב אפילו אמר פירות ערוגה זו תלושין יהיו תרומה על פירות ערוגה זו מחוברת פירות ערוגה זו מחוברת יהיו תרומה על פירות ערוגה זו תלושין לכשיביאו שליש ויתלשו והביאו שליש ונתלשו דבריו קיימין אמר רבה לא א"ר אליעזר בן יעקב אלא בשחת אבל באגם לא רב יוסף אמר אפילו באגם מאי משמע דהאי אגם לישנא דבוצלנא הוא מאר"א דאמר קרא יהלכוף כאגמון ראשו כמאן אזלא הא ידתניא האומר לחברו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי לא אמר כלום וא"ר חנינא לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימין כמאז אי כרבה כשהוכר עוברה אי כרב יוסף אע"פ שלא הוכר עוברה ואיכא דאמרי אמר רבה לא א"ר אליעזר בן יעקב אלא בשחת דבי כיבשא אבל בשחת דבי שקיא לא רב יוסף אמר אפילו בשחת דבי שקיא כמאן אזלא הא ידתניא האומר לחבירו אם ילדה אשתך נקבה מקודשת לי לא אמר כלום ואמר רבי חנינא לא שנו אלא שאין אשתו מעוברת אבל אשתו מעוברת דבריו קיימים כמאן כשהוכר עוברה ודברי הכל אמר אביי רבי אליעזר בן יעקב ורבי ורבי מאיר כולהו סבירא להו אדם מקנה דשלב"ל רבי

אליעזר בן יעקב הא דאמרן רבי דתניא

וחמורות כדאמר ביבמות (דף מו.): משפט כתיב ביה. משפט אחד יהיה לכם כגר כאזרח: מי יימר דמודקקו ליה. הלכך לאו בידו הוא: הכי נמי דהוו קידושין. הואיל ובידו לשחררה ולקדשה: ה״ג מעיקרא בהמה והשתא דעת אחרת. הלכך אין מחוסר מעשה גדול מזה: ה"ג הנוסו פרוטה לאשתו ואמר הרי את מהודשת לי לאחר שחגרשיך חינה מקודשת. חם גירשה הכי נמי דהוו קידושין לרבי יוחנן: בידו לקדשה. בתמיה וכי בידו לקדשה אם יגרשנה שמא לא תתרצה בקידושיו: תפשוט דבעי רבי חושעית. מהח דאמרן דמשום דאין בידו לקדשה משיגלשנה לא הוו קידושין ולא מידי תפשוט דבעי ר' אושעיא נמי דלא

הוו קידושין דהשתא חלין לכשיגרשנה:

דלמת כי היכי דתפסי כו'. כלומר

להכי מספקא ליה לרבי אושעיא בהא

משום דאיכא למימר דלמא סבירא לן

מגו דאי בעי לקדושי השתא מקדשי

תפסי בה קידושין לחחר זמן מהשתח

אבל המקדש את אשתו לא חזיא השתא

לכשיכיאו שליש. שעדיין לא הביאו

שליש ואין בידו לתלוש ולהפריש דתבואה שלא הביאה שליש לאו תבואה

היא מי כדגמר בר"ה (דף יג.) מועשת

את התבואה לשלשי אל תקרי לשלש אלא

לשליש: אלא בשחם. שאע"פ שלא

נתבשלו הגרעינין שליש או אפי׳ עדיין

לא לבלבו החיטים שחת מיהא הוי

וראוי לקצור ולהאכיל לבהמה דמידי

שאינה אלא למחים רכים ולקמן מפרש

מאי לשון אגם: לא. דכיון דלא חשיב

לא חייל עליה שם תרומה למפרע:

דבולנות. שהוא מבלל ועולה מן הארץ

ויש בו כדי לכוף וחבירו בעירובין

(דף כט:) דלא איבלול זירתא שלא גדל

זרת: כמחן חולה. חדרבי חנינה קחי

כמאן פריש רבי חנינא אמתני׳ דאם

אשתו מעוברת דבריו קיימין אלמא

דבר שלה בה כלל לעולם הוה דחין

מקנה אבל בא מקלמו מקנה: כמאן

אי כרבה. סבירא ליה דאוקמא לרבי

אליעזר בן יעקב בשחת הכא ס מעוברת

נמי בשהוכר עוברה וכדרבי אליעזר

בן יעקב ואי כרב יוסף סבירא ליה

דאפילו באגם אמרה רבי אליעזר הכא

אפילו לא הוכר אמר רבי חנינא

מקודשת לדברי ר' אליעזר בן יעקב

וכדרבי אליעזר בן יעקב קי"ל דמשנתו

קב ונקיש: דבי ליבשת. שדה של בית

הבעל שדייה במי גשמים: אבל בשחת דבי שקיא. של שדה בית

השלחין שלריכה להשקות לא אמר

דמינכר

וחשוב הוא: אבל באגם.

למתפס קדושי שהרי מקודשת ועומדת: לאון, ד) ודיינינן. כנדל"לן, ה) ניתכן דחסר כאן לא], מניא כוומיה דרבי יוחנו. דכל שבידו לאו כמחוסר מעשה דמי: אבל אם אמר לכשיתלשו תרומה ונתלשו דבריו הגהות הב"ח קיימין. הואיל ובידו לתלוש ולהפריש: (ħ) תום' ד"ה ואמר וכו' מקודשת לא תני בהדייהו יתר על כן. אפילו מה שאין בידו בבא זו מס: (כ) בא"ר דאדם דקסבר אדם מקדיש ומקנה דשלב"ל:

מוסף רש"י הובא בסוף המסכת.

מוסף תוספות

תום' ר"י הזקן (המשך) בפרוטה היום ובפרוטה לאחר אחרת הואיל והגרושין בידו יהיא מתרצית עתה להתקדש לו תפסי בה קדושי דבתר שעתא, והטעם דהגרושין שהם בידו לאו כמחוסר מעשה דמי וכאילו נעשה הוא, וריצויה חשבינן ריצוי שהרי נתרצית להתקדש לו, ההלכך הויא לה מקודשת כלומר שאם גירשה צריכה גט מקדושיו שנים דאיסורא הוא ולחומרא עבדינן. ואע״ג נדרים דבנדרים פרק ד' נדרים [ל, א] מסיק עלה דהאי כפדאוה אחרים דמיא, כלומר ואינה מקודשת, לחומרא שאם מקדושי פרוטה ראשונה ובא ומזה. ואע"פ שכתב הר"ם פ"ז והי"ד] דמקודשת. לא ולחומרא הויא מקודשת ולא לקולא. וזה אין בו ספק. יתר על כן. אפילו מה שאינו בידו דקסבר אדם מקדיש ומקנה רבר שלא בא לעולם שהרי . בידו לתלוש ולהפריש תרומה מתכואה עד שתכיא שליש כדאיתא בראש השנה [יב, ב]. בשחת. שלא נתבשלו הגרעינין או לא לבלבו החטים המוכנן או לא לביבו ההוט ב דכיון דראוי לקצור ולהאכיל לבהמה מנכר וחשוב הוא. אבל באגם. שאינם אלא

אמאי] קרי אגם. בבוצלא. מין כגון בצל מבצבץ ועולה מן הארץ הארץ כמאן אזלא הא דתניא. אדרבי חנינא קאי כמאן פי׳ אמתני׳ דאם אשתו מעוברת דבריו קיימים דדבר שבא מקצתו לעולם מקנייא. כשהוכר עוברה הוא. דהא תנן גבי תבואה כשהיא שחת גדולה הרבה שהיא ראויה לקצור, אבל שגדלה

דעבידא דפסידה כי לא משקה לה כדמיבעי לה הלכך כמי שלא באה

לעולם כלל הוא: אפילו שחת דבי שקיא. הואיל והגיע לכלל שחת:

ודברי הכל. בין לרבה בין לרב יוסף הוכר עוברה בעינן דומיא

דשחת דהא נמי כשחת דבי כיבשא הוא שגמרו בידי שמים:

שלא בא לעולם. ביאה גמורה כי הכא דלא הביא שליש:

אולי צ"ל מ"מ לא חחווור ווזחחרצה רקדווויו רמו ווורצווה וורווויו דווומא (ד"ו):

ליה לר׳ אושעיא יים או המקדש איים המקדשה השתא מקדשה תפסי בה קדושי דלאחר זמן כי השתא, אבל המקדש אשתו לא חזיא דלמא ס"ל מגו דאי בעי לקודשה השתא מקדשה תפסי בה קדושי דלאחר זמן כי השתא, אבל המקדש אשתו לא חזיא השתא למתפס קדושי שהרי מקודשת היא. ולא נהירא דהיכי שייך למימר הכא מגו אי לא אמרינן גבה טעמא דרצויא דהשתא מהני. ומסתברא דהכי פירושא דילמא כלומר אפילו לרב הושעיא דאמר גבי אשתו דאינה מקודשת דילמא הכא מודה דמקודשת, והטעם דאמר לאשתו הרי את מקודשת לי לאחר שאגרשיך הואיל ואחר שגירשה אין בידו לקרשה אע״פ שבידו לגרשה דיינין ז) הקדושין כדהשתא כדפרישנא לעיל. אבל נותן לפנויה שתי פרוטות ואומר לה הרי את מקודשת לי

מעט שאינה אלא כמו אגם 6) הרי דכותה גבי אשה כשהיא מעוברת [נמי כשהוכר עוברה]. וכתב הר״ש דהא דר״ הנינא כר״ אליעור [בן יעקב] קיימא דמשנתו קב ונקי. דבי כבשה. שדה בית הבעל שא״צ אלא למי גשמים. דבי שקיא. שדה בית השלחין שצריך להשקותה תמיד אעפ״י שהיא שחת לא אמר דעבידא דפסדא אי לא משקי לה כדבעי לה,